

KÜRESEL TİCARET RAPORU

TİCARET SAVAŞLARI: TİCARETİN GÜCÜ, 2020 VE SONRASINDA SİZİNLE OLSUN¹

- 04 Küresel Ticaret: Güç Zayıflıyor
- 06 Ticaretin karanlık yüzünün intikamı
- 08 2020 yılında ABD ve Çin İmparatorlukları yeniden saldırıya geçecek mi?
- 10 Görünmez Ticari Tehdit
- 13 Ticari Jedi'ların dönüşü

¹ Star Wars filmine atıfla orijinalinde "May the Trade Force be with you in 2020 and beyond"

YÖNETİCİ ÖZETİ

Georges Dib, Economist for Latin America, Spain and Portugal
+33 (0) 1 84 11 3383
Georges.DIB@eulerhermes.com

Ludovic Subran, Chief Economist at Allianz and Euler Hermes
+33 (0) 184 11 5399
Ludovic.SUBRAN@eulerhermes.com

Corentin Jousserand, Economic Research Assistant
+33 (0) 184 11 5112
Corentin.JOUSSERAND@eulerhermes.com

Emily Chiang, Economic Research Assistant
+33 (0) 184 11 4708
Emily.CHIANG@eulerhermes.com

With the kind contributions of the whole Euler Hermes and Allianz Research teams

- **Küresel Ticaret: Güç azlıyor.** 2019 yılında küresel mal ve hizmet ticaretinin büyüme hızı son on yılın en düşük oranına gerileyebilir (+%1,5). Küresel olarak bakıldığında ihracatçıların bu yılki toplam kaybı 420 milyar dolar oldu. Çin'in ihracatı 67 milyar dolar azalırken Almanya'ninki 62 ve Hong Kong'un ki 50 milyar düştü. Sektörler bazında ise; Elektronik (-212 milyar dolar), Metal(-186)ve Enerji(-183)ticari resesyondan en çok zarar gören endüstrilerdi.
- **ABD ve Çin imparatorlukları 2020'de yeniden saldırıya geçecek mi?** En kötüyü geride bırakmış olabiliriz ama hafif bir iyileşme kaydedilmiş olsa bile küresel ticaret yavaş büyümeyi 2020 yılında da sürdürecektir (+%1,7). Ticari Gerilimin devam edeceğine dair senaryomuzu da halen rafa kaldırmış değiliz (bknz. [Protectionism: Trade Games, Trade Feud or Trade War?](#)). ABD ve Çin arasındaki "mini anlaşma", hizmetler alanında ticaretteki yavaşlama ve 2020 yılının yoğun siyasi ajandası ciddi bir iyileşme için çok fırsat tanımıyor. Sektörler olarak; Yazılım ve BT hizmetleri (62 milyar dolar), Tarımsal gıda (41 milyar dolar) ve Kimyasallar (37 milyar dolar) 2020 yılında ticaretteki hafif iyileşmeden en çok fayda sağlayacak sektörler olacak. Ülkeler olarak ise, Çin (90 milyar dolar) ve ABD (87 milyar dolar)... Ancak, ticari gerilimlerin bu iki ülkeye verdiği zarar büyük oldu: her ikisi için de ihracat artışı 2018 yılındakinin sadece yarısı kadar olacak. Ayrıca, Almanya ve İngiltere'nin otomotiv endüstrileri de ABD'nin uygulayacağı gümrük vergilerinin hedefi olabilir.
- **Görünmez ticari tehdit².** Bu gerilimler sonucu ortaya çıkan ticari sapmalar, olaydan ABD ve Çin pazarlarında kendine ihracat payı çıkarabilen birkaç ülke olduğuna işaret ediyor. Vietnamlı, Fransa, Hollanda ve Tayvan ABD pazarından ihracat payı kaparken, Malezya, Singapur, Rusya ve Suudi Arabistan da Çin pazarında varlıklarını arttırmış oldu. Ancak, Vietnam gibi bu kazançlı ülkeler de yakında kendilerini kara listede bulabilir. Yaşanan durum, yeni gümrük vergileriyle karşı karşıya kalan şirketlerin "Hayali Ticaret"e yönelmesine neden oldu. Şirketler varış ülkesine ulaşabilmek için (Tayvan, Japonya gibi) üçüncü pazarlar üzerinden hareket ediyor. Bu da, bir yandan vergileri önlemeye yönelik mekanizmaları çalıştırmaya başlarken diğer yandan ticari rakamları suni olarak şişiriyor. Ayrıca Ticari Teknolojiler de arka planda kartları karıştırmaya devam ediyor: e-ticaret platformları ve blok zinciri teknolojisinin ticari maliyetleri düşürmesi beklenirken, 3D baskı, sınır ötesi üretim süreçlerini küresel değer zincirlerini kısaltarak değiştirebilir. Bu, operasyonel riskleri azaltabilir ama ticari akımları da...
- **Ticari Jedi'ların dönüşü.** Korumacılığın yaygınlaşması (2019 yılında yaklaşık 1.290 yeni ticari bariyer ortaya çıktı -toplam yeni ticari anlaşmaları bölü üç- ve ABD'nin ortalama gümrük vergileri 2017 yılından beri iki katına çıktı) ülkeleri ticari cephanelerini sağlamlaştırmaya itti. Ülkeleri; "hassas ve ticari savaşta etkili" (ABD, Hindistan, Rusya, Çin, Fransa); "hassas ama etkili olmayan" (Japonya, Meksika, Güney Afrika) ve hassas veya etkili olmayan (Avusturalya, Güney Kore) şeklinde sınıflandırdık. Son olarak, daha sürdürülebilir ticaret yönündeki gidişata bağlı olarak ticari oyuna da yeni kurallar eklenmesini bekliyoruz (ticari ulaşımın ve mal ticaretinde karbon emisyonunun düzenlenmesi gibi). Kısacası, AB ithalatları için peşinen alınacak AB Sınırda Karbon Düzenlemesi Vergisi (BCA) de dikkate alındığında %1'lik bir vergi artışı AB'ye yapılan ihracatlarda 7 milyar dolarlık bir kayba yol açabilir ve bu Rusya, ABD ve Çin'den bölgeye yapılacak ihracatı etkileyebilir.

² Film serisinin "The Phantom Menace" bölümüne atıfla "The Phantom Trade Menace"

Global trade will remain in
a low-growth regime
in 2020

+1.7%

I. KÜRESEL TİCARET: GÜÇ ZAYIFLIYOR

2019 yılında küresel mal ve hizmet ticaretinin hacmi son on yılın en düşük oranında büyüyebilir (+1.5%, bkz Şekil 1). Küresel büyümenin yavaşlamasına (2018 yılındaki %3,1 sonrası 2019'da +%2,5) ek olarak iki yıl içerisinde gerçekleşebilecek (2019 ve 2020) yüzde 2 puanlık düşüşün tamamen yüksek belirsizlik ve küresel gümrük vergilerindeki artışa bağlanabileceğini düşünüyoruz.

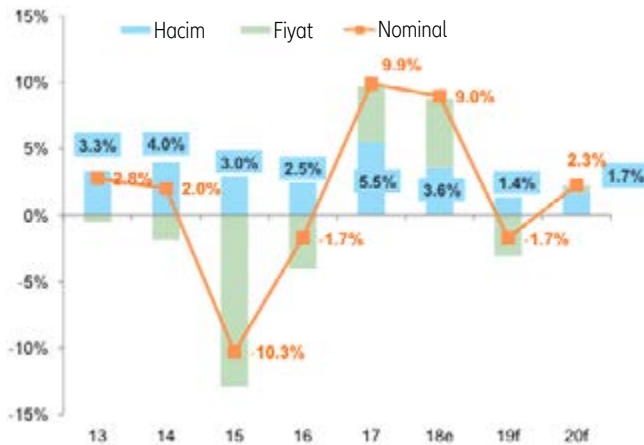
Küresel ticaret 2018 yılı sonunda resesyona girdi ve ancak 2019 yılının son baharında pozitif büyüme rakamlarını yeniden görmeye başladı. Ağustos'ta yayınlanan son CPB³ verisi mal ticaret hacminin 2018 yılı Kasım ayında görülen seviyeye gerilediğini gösteriyor. Otomotiv ve yarı iletkenler sektörleri ticaretteki yavaşlamadan sorumlu başlıca sektörler oldu. Ayrıca, 2019 yılının ikinci yarısında hizmetler sektörü ticareti de küresel ticaretin yavaşlamasında etkiliydi. Markit Hizmetler Sektörü PM Endeksinin alt bileşeni olan

"yeni işler" kalemi yavaşlama sinyalleri veriyor ve DTÖ hizmetler sektörü ticaret barometresi 2019 yılının ikinci yarısının başı itibarıyla bir yavaşlamaya işaret ediyor. Bu durum aynı zamanda hizmetler sektörünün mal ticaretinin zayıf performansını neden telafi edemediğini de açıklıyor. Ancak, hizmetler sektörünün imalat sanayiine daha bağlı olduğu ülkelerde yavaşlama daha derinden hissedilecektir. Örneğin, Almanya'da hizmetler sektörünün imalat sanayii girdisi içindeki pay toplamın %26'sı iken Fransa'da bu oran %16, ABD'de %14 ve İngiltere'de %11.

Nominal olarak bakıldığında, 2019 yılında ticaret -emtia fiyatlarındaki düşüşün de gösterdiği gibi-negatif fiyat etkisi nedeniyle %1,7 daralmış olabilir. 2019 yılında küresel olarak ihracatçılar 420 milyar dolar kaba uğradı.

Öncü göstergemiz nominal olarak ticaretin daralmaya devam ettiğini gösteriyor ama emtia fiyatları bu yılın son aylarında istikrara kavuştu. Mart ayından beri ilk kez Ekim ayında yeniden emtia fiyatlarında artış yaşandı -Emtia Araştırma Bürosu (CRB)'nin BLS spot endeksine göre. Bu durum 2020 yılında petrol fiyatlarında gördüğümüz istikrarın bir yansıması gibi -2019 ve 2020 yılları için tahminlerimiz sırasıyla varil başı 66 ve 67 dolar. Yani, emtia fiyatlarında güçlü bir yeniden artış beklemesek de bu durum düşüşte dipten dönülmeye başlandığı anlamına geliyor.

Şekil 1: Küresel mal ve hizmet ticareti, hacimsel ve nominal büyüme (% yıllık)

Kaynaklar: IHS Markit, Euler Hermes, Allianz Araştırma

³ Dünya ticaret hacmine yönelik bir veri

EH öncü göstergeleri en kötü geride bırakmış olmaya işaret ediyor. Ticari İvme Endeksimiz (TMI)⁴ hala küçülme alanında olsa da (50 puan seviyesi altı, bkz. Şekil 2) kötüleşmeyi bıraktı. 2019 yılının 3.Ç.'inde endeksin tamamen pozitif olmasını bekliyoruz (çeyreklik bazda yaklaşık +%0,6. 1.Ç.'te -%0,3 ve 2.Ç.'te -%0,8'di). Bu, 2018 yılı 3.Ç.'inden beri ilk pozitif büyüme gelen çeyrek. Diğer bir deyişle, 3.Ç.'te teknik olarak resesyondan çıkmış oldu (yani, üst üste iki çeyrek küçülmeden).

2020 yılında ticaretin düşük hızda büyüme devam etmesini ve büyümenin sadece çok hafif hızlanarak %1,7 olmasını bekliyoruz. Küresel ekonomik büyüme bu süreçte yavaşlamaya devam edecektir (2019 yılındaki %2,5'1 takiben %2,4). ABD ve Çin arasındaki suni "1. evre" anlaşması dünya ekonomisini biraz rahatlatılabilir ama yinelenen gümrük vergisi tehditleri ve gelecek yılın yoğun siyasi takvimi (küresel zirveler, ABD seçimleri)

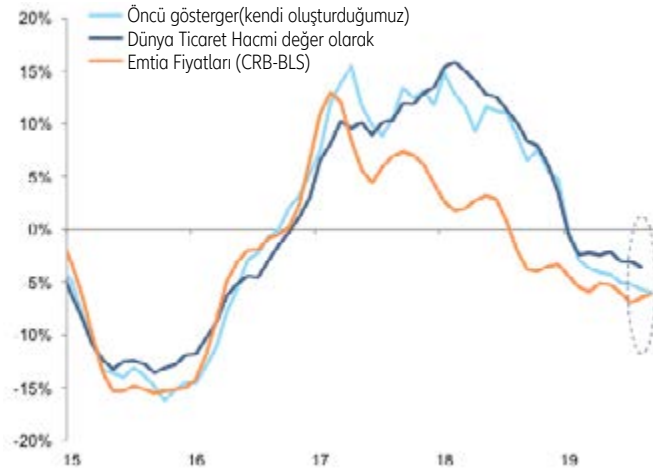
oyunluğu arttırarak önümüzdeki dönem için ciddi bir iyileşme olasılığına izin vermeyecektir. Ancak, 2020 yılında dünya çapında merkez nakalarının fiyatların toparlanmasına yardım etmesiyle ticaretin nominal olarak bakıldığında yeniden hızlanması ve %2,3 büyümesini bekliyoruz.

Şekil 2: Euler Hermes Ticari İvme Endeksi (TMI) ve küresel mal ticareti

Kaynaklar: IHS markit, CPB, Euler Hermes

Şekil 3: Nominal ticarey büyümesi ve emtia fiyatları

Sources: IHS Markit, Bloomberg, Euler Hermes

Ludovic Subran, Chief Economist at Allianz and Euler Hermes

"The so-called "phase 1" deal between the U.S. and China, despite being superficial, may bring some comfort. But renewed threats of tariffs and a busy political year in 2020 should bring higher volatility, leaving no hope for sizable improvement going forward."

⁴Küresel ticaretle ilişkili sektörler için (otomotiv, elektronik, kimya vs) ulusal anketlerden derlenen ihracata yönelik siparişler ve üretim verilerini içeren bu endeksimiz (TMI) küresel mal ticaretindeki değişikliklerin %75'ini bir ay öncesinden açıklayabiliyor.

II. TİCARETİN KARANLIK YÜZÜNÜN İNTİKAMI⁵ ÜLKELERDEN:

ÇİN, ABD VE KANADA, SEKTÖRLERDEN: BT HİZMETLERİ, TARIMSAL GIDA VE KİMYASALLAR 2020 YILINDA İHRACATLARINDA DAHA FAZLA ARTIŞ YAŞAYACAK

2019 yılında ticaretteki yavaşlamanın başlıca kurbanları: Çin (-USD67milyar), Almanya (-USD62milyar) ve Hong Kong (-USD50milyar) olmuştur. Bunun önemli bir kısmını kur etkileri açıklıyor olsa da, Avrupa ülkelerinin geneline (İngiltere, Hollanda, İspanya ve Fransa) ve ihracat üslerine (örneğin Singapur) yayılan ihracat şoku barizdir. İngiltere ve Hong Kong'da görülen tersi performanslar siyasi risklerle açıklanabilir. Diğer yandan, Kuzey Amerika ve Japonya ihracat fazlası vermeye devam etti.

2020 yılında ihracatta en güçlü artışları Çin (USD90milyar) ve ABD (USD87milyar) sergileyecek. Ancak, şu ana kadar yaşanan ticari gerilim çoktan bu ülkelere pahalıya mal oldu. Her iki ülke için de ihracat artışı bu yıl 2018 yılındakinin sadece yarısı kadar. 2020 yılının diğer kazananları: Kanada (USD35milyar), İngiltere (USD25milyar) ve Hollanda (USD21milyar) olacak. Kaybedenler tarafında en çok dikkat çekenler ise; Hindistan (USD-5milyar), Güney Afrika ve İsveç olabilir (her ikisi için de USD-4milyar).

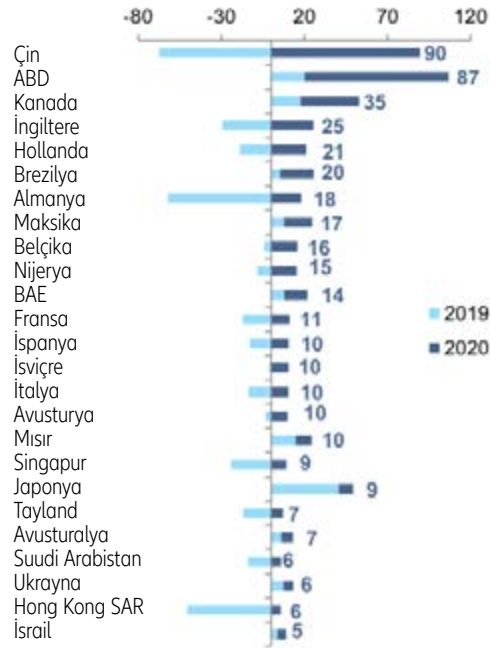
Sektörler bazında bakıldığında ise 2019 yılının en büyük kaybedenleri: elektronik (-USD212milyar), metal (-USD186milyar),

ve enerji (-USD183milyar) oldu. Elektronik sektörünün kaybindan en çok hafızaya yönelik yarı iletkenlerin yaşadığı fiyat şoku (2019 yılında -%40) ve diğer segmentlerdeki daha düşük hacimler sorumlu tutulabilir. Metal ve Makine sektörlerindeki kayıplarda ise; istikrarlı ama halen düşük olan fiyatlar ve imalat sanayii geneline yayılan yavaşlamaya ve ticari belirsizliğin ihracat üzerinde yarattığı baskı nedeniyle azalan üretim hacimleri etkili oldu.

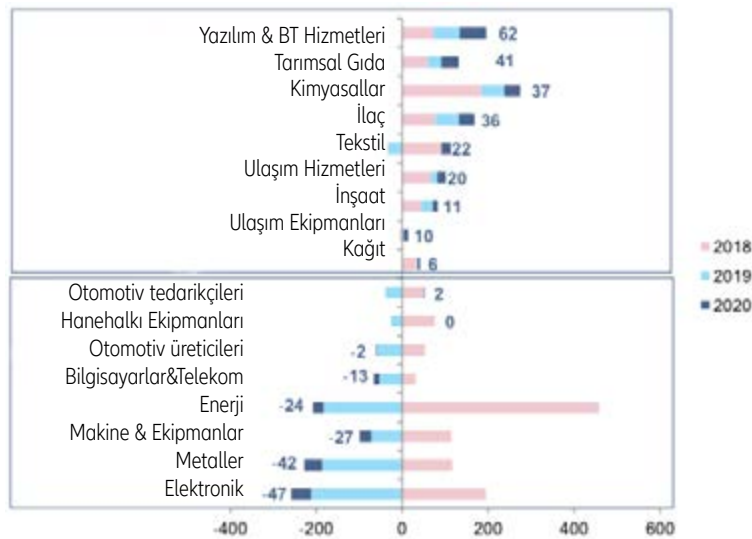
2020 yılında; elektronik (USD -47 milyar), metal (USD-42milyar), makine ve teçhizat (USD-27milyar) sektörleri sıkıntı çekmeye devam edecek. Elektronik sektörü için 2019 yılında yaşanan şok sektörün son ürüne yakın kısmında yer alan bölümünü olumsuz etkilemeye devam edecek -5G'ye yönelik çiplerin fiyat etkileri sınırlı kalacak. Ancak; yazılım ve BT hizmetleri (USD62milyar), tarımsal gıda (USD41milyar) ve kimya (USD37milyar) hafif de olsa ihracatlarında artış yaşayacak. Yazılım ve BT hizmetleri, aslen Çin'deki gelişmelerin sürüklenmesiyle yapısal olan yukarı yönlü eğilimlerini sürdürecektir ama nominal olarak bakıldığında 2018 yılında %17 olan büyüme 2019

yılında %12'ye ve 2020 yılında %11'e yavaşlayacaktır. Tarımsal gıda sektörü güçlü nüfus artışından hareketle büyümeye devam etse de; emtia fiyatları üzerindeki baskı ve perakende satış yerlerinin düzensizliğinden dolayı büyümesinde hız kaybedebilir. Otomotiv satış noktalarının düzensizliğinden dolayı, kimyasal maddelerin ihracatında da keskin bir yavaşlama olacaktır ama yine de sektörde ihracat büyümeye devam edecektir.

⁵Orjinalinde: revenge of the trade sith

Şekil 4: 2020 yılı için ihracat artışları – top 25

Kaynaklar: IHS Markit, Euler Hermes

Şekil 5: 2018, 2019 ve 2020 yılları sektörler bazında ihracat artışları

III. 2020 YILINDA ABD VE ÇİN İMPARATORLUKLARI

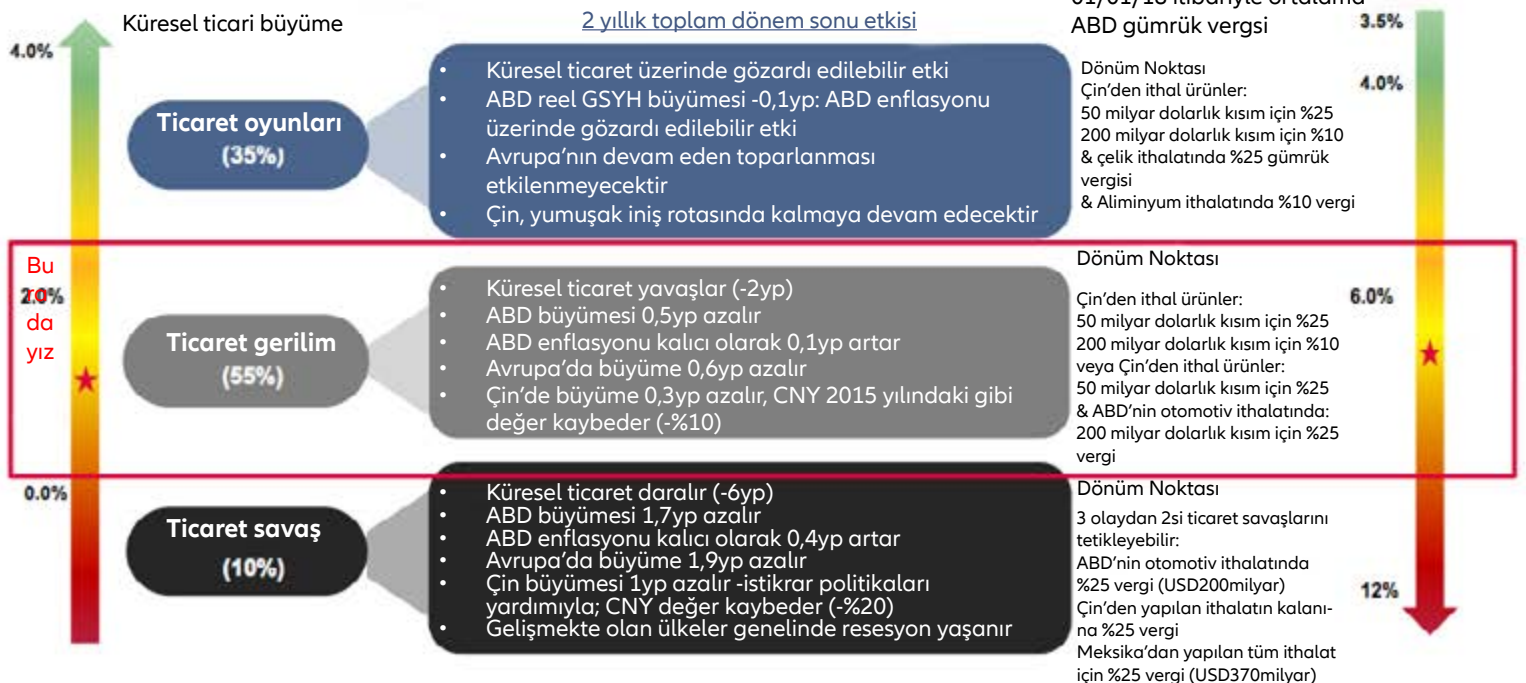
YENİDEN SALDIRIYA GEÇECEK Mİ?⁶

ABD ve Çin arasındaki ticari ateşkes (veya "1. Evre" anlaşma) piyasalarda sadece geçici bir rahatlama yaratsa da ve yine geçici olarak bazı gümrük vergilerinin ertelenmesini sağlasa da küresel ekonomi için oyun değiştirici nitelikte değil. Son iki yıldır ABD ve Çin arasındaki ticari gerilimi ve bunun küresel ekonomi ve şirketler üzerinde yarattığı etkileri dikkatli şekilde inceliyoruz. Konuyu ele alışımızın çerçevesini oluşturan üç ana senaryo var: bunlardan ilki, göz ardı edilebilecek ekonomik etkileri olan

mülayim bir "Ticaret Oyunları" senaryosu. 2018 yılının Mart ayından 2019 yılının Mart ayına kadar olan süreçte küresel ekonomi bu senaryo içinde yer alıyordu ve artık bu senaryoya dönüş ihtimalini %35 olarak görüyoruz. Artık, arada bir yerde konumlandırabileceğimiz "Ticari Gerilimler" senaryosundayız ve büyük ihtimalle (%55 ihtimalle) 2020 yılında da bu senaryo içinde yer alacağız. Bu senaryo, 2019 ve 2020 yıllarında küresel büyümeden toplamda 0,5yp ve ticari büyümeden

de 2yp çalacaktır. En kötü senaryo ise "Ticari Savaşlar"ın yaşanacağı ve küresel ekonomiyi resesyona sokarak ABD ve Çin ekonomilerine ciddi zarar verebilecek bir durum olacaktır (%10 ihtimal).

Şekil 6

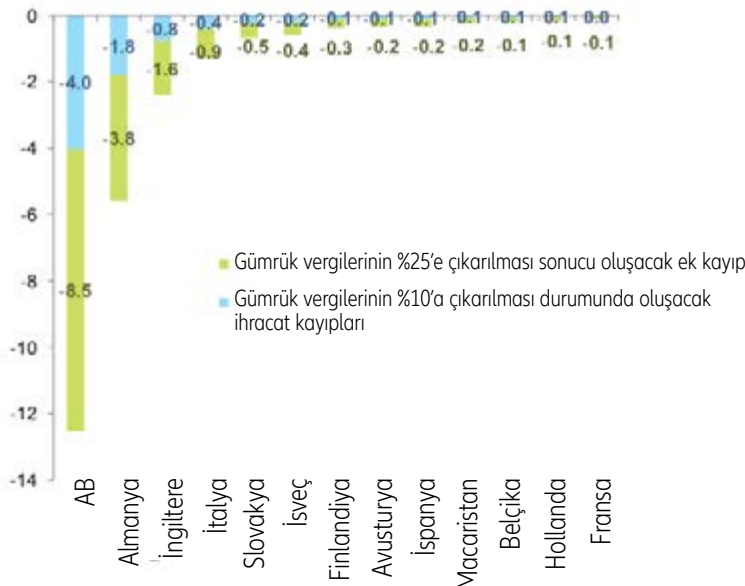
⁶ Orjinalinde başlık: Will the US-China Empires strike back in 2020?

2020 yılında ABD’de gerçekleşecek seçimlere rağmen Ticari Gerilim senaryosu ara ara gelecek oynak ticari açıklamalarla devam edecektir. ABD’nin gümrük vergilerindeki artışı durdurmasını bekliyoruz ama Trump öncesi vergi seviyelerine tamamen bir geri dönüş olmayacaktır. Her ne kadar önceki gümrük vergisi seviyelerinin değişebileceğine dair dedikodular çıkmış olsa da bu söylemler bizzat Başkan Trump’ın kendisi tarafından yalanlandı. 15 Ekim’de Çin’den ithal edilen 250 milyar dolarlık mal üzerine gümrük vergisi %25’ten %30’a çıkarılması. Ayrıca, Eylül ayında açıklanan 110 milyar dolarlık mal için %15’lik gümrük vergisi de halen yürürlükte. 15 Aralık’ta, çoğu akıllı telefonlar ve oyuncaklar gibi popüler tüketici ürünlerini içeren mallara yönelik (Toplam 160 milyar dolara yakın ürün) ek gümrük vergisinin belki hiç gerçekleşmeyeceğine dair beklentiler var. Çin tarafından da fikri mülkiyet (FM) haklarına yönelik bazı imtiyazlar geldi ama bunları çoğu halihazırda zaten alınmış önlemlerin tekrarı olarak kaldı (yeni FM ve yabancı yatırımlar mevzuatı ve yeni FM mahkemeleri). Her iki ülke de ekonomik avantaj sağlamak için döviz kuru piyasalarını manipüle edecek herhangi birşey yapmayacaklarına dair söz verdi. Bu bağlamda, ABD, Çin’e Ağustos ayında yapıştırdığı “kur manipülatörü” etiketini artık kaldırabilir. Çin’in Amerikan mallarının satın alınması ve yabancı şirketlerin faaliyetlerine yönelik bazı imtiyazları oldu. Örneğinsoya alımına yeniden başlandı ve büyük ölçekli domuz eti satın almaları oldu. Başkan Trump hedef olarak eskisinin iki katını belirlemiş olsa da başlangıç-

ta Çin sadece gerilim öncesi seviyelerde alım yapacak gibi görünüyor. Verilen diğer taahhütler arasında Çin’in daha fazla Amerikan ticari hava taşıtı ve doğalgazı alması var. Çin daha önceden açıklamış olsa da, bir kez daha, finansal hizmet şirketlerinde yabancı hissedarlığı için konulan sınırların kaldırılacağını yineledi. Uyuşmazlık çözümüne yönelik bir mekanizma da yaratılabilir. Anlaşmaların 2., 3. ve belki de daha sonraki evreleri; pazara erişim, FM koruması, Çin’in sanayi sektörüne sübvansiyonları, Huawei ve Çin gözetleme şirketlerine yönelik ABD yaptırımları gibi konularda daha derin görüşmeler içerebilir. Bu nedenle, 2020 yılında gerçekleşecek ABD seçimleri öncesinde daha kapsamlı bir anlaşmanın olmasını beklemiyoruz: Çin, herhangi bir seçime bağlı olmadığı için uzun bir oyunu tercih edecektir ama Başkan Trump seneye gerçekleşecek seçim için Çin ile rekabetçi çekişme oyununu oynamaya devam edecek ve mini bir anlaşmayla ilk zaferini ilan edecektir. AB’den ABD’ye ihraç edilecek otomotivler üzerine gelecek gümrük vergileri 2020 yılına ertelendi: Almanya ve İngiltere bundan en çok etkilenecek ülkeler. Büyük ihtimalle bundan sonra ABD’nin ticari olarak odağında Avrupa olacak. Başkan Trump şu ana kadar birçok kere AMB politikalarını, Almanya ve AB’yi bu konuda eleştirdi. Ayrıca, Çin’ hedef alan bir gümrük vergisi artışı da -son uygulanan gümrük vergileri ABD’li tüketicileri doğrudan etkileyebileceği için- görece sınırlı. Ancak, ABD, AB’den yapılacak otomotiv ithalatı-

na yönelik gümrük vergisi kararını şimdilik erteledi (şu anda bu vergi %3). Bu durum şu anda belirsizlikleri biraz azaltıyor olsa da altı ay içinde Başkan Trump ABD ve AB arasında yapılacak bir ticaret anlaşması hala ortada olmazsa vergiyi %10’a çıkarabilir (hatta vergi %10-%25 aralığında olabilir). Bunun etkileri ne olur? AB büyümesi 0,1yp azalır ve ihracat kaybı bakımından durumdan en çok Almanya etkilenir -ülkenin otomotiv sektörünün mevcut zayıflığı da dikkate alınırsa. AB için Toplam ihracat kaybı yılda 4 milyar euroyu bulabilir.

Şekil 7

Kaynaklar: ITC, WTO, Allianz Araştırma

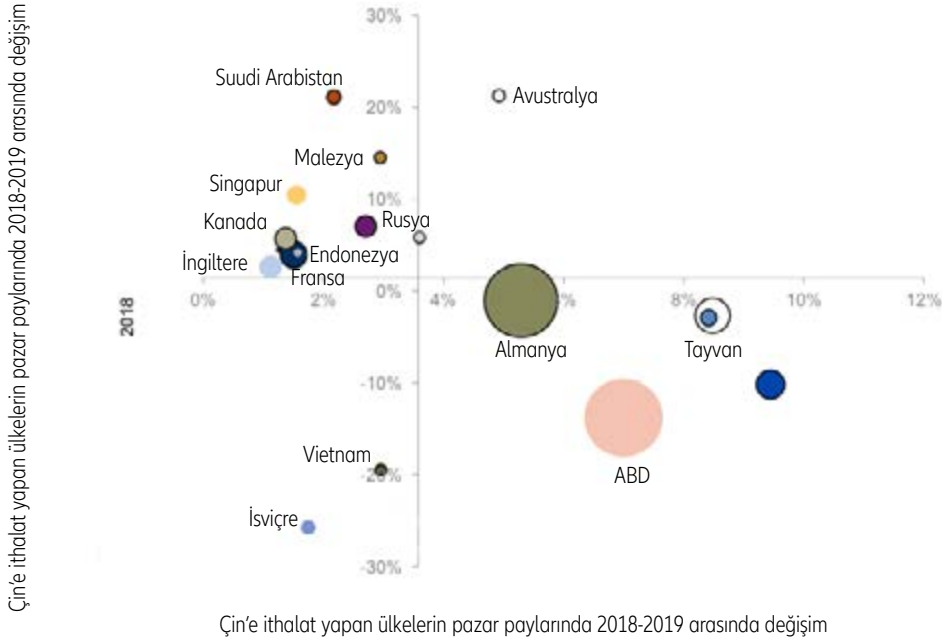
IV. GÖRÜNMEZ TİCARİ TEHDİT

ABD ve Çin arasında tırmanan ticari gerilimin ortaya çıkardığı ticari sapmalardan en çok küçük ve çevik ihracatçılar faydalandı. Hem ABD hem de Çin'e ithalat yapan ülkelerin pazar paylarında 2018 ve 2019 arasında yaşanan değişimleri inceledik. Öne çıkan en önemli noktalardan biri en büyük ticari ortakların pazar paylarını kaybettikleri veya ortalama pazar payı artışlarının

altında artış kaydettikleri oldu. Küçük ticari ortakların ise çoğunun hızla pazar paylarını arttırdıkları görüldü. Örneğin: Çin, yani ABD'nin en büyük ticari ortağı pazar kaybı yaşarken Kanada, Almanya, Japonya ve Meksika da ortalama pazar payı artış hızlarının çok gerisinde artış kaydetti. Diğer yandan; Tayvan, Hollanda ve Fransa -ki bu ülkeler görece daha küçük ticari ortaklar- pazar paylarını çok daha belirgin

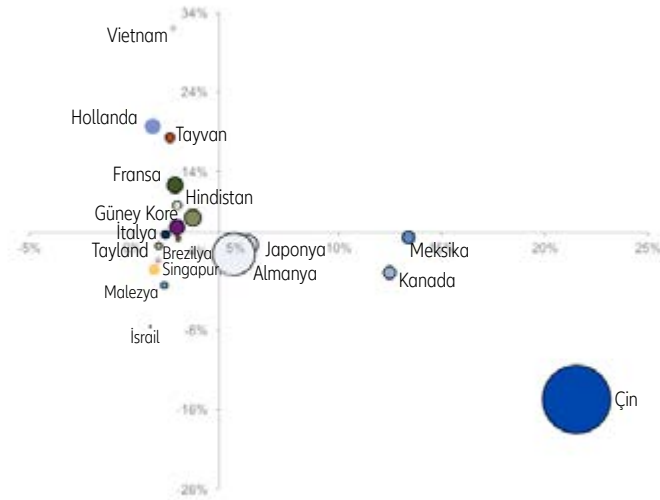
şekilde arttırmayı başardı. Aynı şeyler Çin pazarı için de geçerli. ABD, Almanya, Güney Kore ve Japonya Çin'in en büyük ticari ortakları ve hepsinin bu pazardaki payları küçüldü. Ancak, daha küçük ticari ortakların (Fransa, İngiltere, Endonezya, Rusya, Kanada ve Malezya gibi) pay artışları ortalama artışların üzerinde gerçekleşti.

Şekil 8 Çin'e ithalat yapan ülkelerin pazar paylarında 2018-2019 arasında değişim;

Balonun büyüklüğü ülkenin 2018 yılında yaptığı ihracatın USD cinsinden toplamına işaret ediyor.

Şekil 9 ABD'ye ithalat yapan ülkelerin pazar paylarında 2018-2019 arasında değişim

2018 yılında ABD'ye yapılan toplam ithalat içindeki payı

Kazananlar uzun süre kazanmaya devam edemeyebilir: Örneğin ticari gerilimden kazançlı çıkan Vietnam şimdi ABD ile ticaret fazlası çok arttığı için diken üstünde. Son verilere göre Vietnam ABD'nin en büyük onikinci ticari ortağı iken şimdi yedinci sıraya yükseldi. Bu da ticari gerilimlerin mal ve hizmet yollarını değiştirmesinden kaynaklanıyor olabilir. Vietnam'ın ABD ile ticaret fazlası bir önceki seneye göre %38 artarak 2019 yılında 35,6 milyar dolara yükseldi ve böylece ülke sıralamada Almanya'nın hemen arkasından gelmiş oldu. İkili ticari anlaşmaların Başkan Trump'ın hassas noktasını oluşturduğu hatırlanırsa başkanın yönetim kadrosunun bu duruma tepki vermeye neden zaman kaybetmediği de anlaşılabilir. Hemen yaza girmeden önce ABD Hazinesi Vietnam'ı döviz kuru manipülasyonu bağlamında izlenecekler listesine ekledi. Bunu ek gümrük vergileri takip etti: ABD, Vietnam'dan çelik ithalatı üzerine %400 gümrük vergisi getirdi. Hayali ticaret (şirketlerin varış ülkesine ulaşmadan önce mallarını üçüncü bir pazara nakletmesi) bir yandan vergileri önlemeye yönelik mekanizmaları çalıştırmaya başlarken

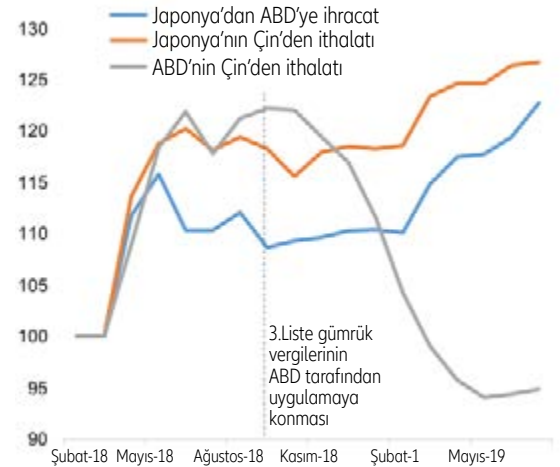
diğer yandan ticari rakamları suni olarak şişiriyor. Yakın zamandaki bir araştırma (Liu and Shi 2019)⁷ vergileri önlemeye yönelik bizim "hayali ticaret" olarak adlandırdığımız mekanizmaları ortaya koydu. Bu çalışmada Çin'li ihracatçıların 2002 ve 2006 yılları arasında ABD'nin anti dumping uygulamasından kaçmak için mallarını üçüncü ülkeler/bölgeler üzerinden gönderdiğini ortaya koyuyor. Bu tip bir güzergah değişikliği vergilerden kaçınmaya izin verirken suni olarak ticari rakamları da şişiriyor (çünkü aynı mal son destinasyona ulaşmadan önce başka bir pazara da uğramış oluyor). Güney Doğu Asya'yı içeren öncü analizimiz (bir buçuk yıllık bir veriyle yapılan) Japonya ve Tayvan'ın, makine ve mekanik teçhizat ve elektrikli makineler için bu bağlamda kullanılan aktarma ülkeleri olduğunu gösteriyor. Zira, ABD'nin Çin anakarasından yaptığı ithalatlar-

da (makinelere yönelik alt sektörlerde) Eylül 2018'deki gümrük vergisi uygulamaları sonrasında düşüş olsa da Japonya ve Tayvan'dan artış var. Üretimin sihirli bir şekilde yer değiştirmesi yada tedarikçilerin hemen anında değişmiş olmaları mümkün olmadığı için bu fenomeni açıklamada ticari güzergahın değişmiş olması daha mantıklı duruyor. Kaldı ki aktarım ülkelerinin Çin'den bu mallar çerçevesinde yaptığı ithalatta da benzer şekilde artışlar var. Kısacası, Çin'li bazı şirketler ABD'ye mallarını gümrük vergisinden kaçınarak ulaştırmak için Tayvan ve Japonya ile hayali ticaret yapıyor olabilir.

Georges Dib, Economist for Latin America, Spain and Portugal

"Phantom trade avoids tariffs and artificially inflates trade figures. Our preliminary analysis with not more than a year and a half of data shows that Japan and Taiwan are used as rebound markets for machinery products"

⁷Liu, X, and H Shi (2019), "Anti-dumping duty circumvention through trade rerouting: Evidence from Chinese exporters", World Economy, 42 (5), 1427-1466.

KUTU: TİCARİ TEKNOLOJİ – YENİ BİR UMUT MU?

Yıkıcı teknolojiler, mevcut küresel değer zincirlerini, mal ve hizmetlerin sınır ötesi dolaşımını değiştirerek temelden dönüştürüyor. Ancak, bunun ticari akımlar üzerinde yarattığı toplam net etkiyle ilgili bir çıkarımda bulunmak hala karışık ve zor. Tahminimizce bu yeni teknolojiler bazı ticari pürüzleri ortadan kaldırarak ticari akımların artmasına yardımcı olurken, diğerleri üretim süreçlerini tamamen değiştirebilecektir. Bunların ticari akımlar üzerindeki toplam etkisini anlamak ve değerlendirmek için yeni dijital teknolojilerin beraberinde yarattığı iki ana etkiyi tanımlamak ve bunların sonuçlarını anlamak önemli.

Blok zincir çözümleri ve e-ticaret platformları gibi dijital yenilikler ulaşım maliyetlerini ciddi olarak azaltarak mal ve hizmetlerin sınırlar arası akımlarını çok daha etkin hale getirebiliyor. DTÖ'ye göre malların ticari maliyetleri birçok alt bileşene ayrılabilir ve bunun en büyük kısmını %37'lik payla nakliye maliyetleri oluştururken, %20'sini bilgi ve ticari işlem maliyetleri, %11'ini ise lojistik maliyetleri oluşturuyor. Ticarete yönelik söz konusu bu maliyetler etkin bir şekilde azaltılabilirse -temel senaryoya göre- malların küresel dolaşımı da yılda yüzde 2 puan daha artabilir. Bu,

özellikle, Nesenelerin İnterneti ve blok zincir teknolojilerinin nakliyelerin anlık takibi için kullanıldığı lojistik endüstrisinde görülebiliyor. Blok zincirler sayesinde yapılan akıllı kontratlar, ticari işlemlerin ve idari süreçlerin akışa konmasına yardımcı olarak sınırlar arası gereksiz gecikmelerin önlenmesine sağlıyor ve böylece ulaşım maliyetlerini düşürüyor. Birçok başarılı pilot çalışma, blok zincir teknolojilerinin; gümrüklerde ortaya çıkabilecek pürüzleri önleyerek ve evrak işlerini azaltarak ticari akışları hızlandırma konusunda büyük bir potansiyel sunduğunu ortaya koydu.

Benzer şekilde dijital platformlar da mal ve hizmetlere sınır ötesi ulaşım konusunda birçok fırsat sunuyor. Küresel e-ticaret siteleri, özellikle de gelişmekte olan ülkelerde, küresel müşteri ve üreticilere belli bir pazar platformu üzerinden ulaşım birçok seçenek sunmalarına imkan sağlayarak ticari akışları kolaylaştırıyor. 2019 yılı itibarıyla e-ticaret satışları toplam küresel perakende satışlarının %12'sinden fazlasını oluşturuyor ve küresel nakliyeciler birliğinin tahminine göre bunun seneye 3,5 trilyon doları aşması bekleniyor.

Diğer yandan, ileri robotik ve eklemeli üretim (3D printing olarak da biliniyor) imkanlarının da üretim usullerini baştan aşağıya değiştirerek ticari akımları etkilemesi bekleniyor.

Her ne kadar 3D baskı seri üretimin yerini tamamen hemen alamayacak olsa da senaryo analizleri imalat sanayi ürünlerinin toplam ticaretinin 3D baskı yöntemleriyle azaltılabileceğine işaret ediyor. Tekil parça ve ürünlerin son üreticiye yakın yerlerde imal edilmesinin artmasıyla küresel değer zincirlerinin kısalması ve son ürünlerin küresel ticaretinin azalması mümkün olacak. 3D baskı teknolojisinin toplam mal ticaretini zaman içinde azaltması beklenirken hizmetlerin ve verilerin (tasarım, eğitim ve yazılım gibi) dolaşımı artabilir. Tüm bunların net ticaret akımları üzerinde yapacağı etkiler halen belirsiz ama yine de eğilimleri takip etmek çok önemli. Ayrıca, bu durum ürünlerin değer zincirleri içinde operasyonel riskleri azaltarak bu risklere maruz kalan şirketlerin sınır ötesi ticaretlerinde ciddi faydalar sağlayabilir.

Yeni teknolojilerin yaratabileceği iki temel etki ve bunların ticari akımlar için anlamı

ETKİ	TEKNOLOJİ	
Ticari maliyetlerin azalması (nakliye, işlemler ve lojistik maliyetler)de	Blokszincir teknolojisi <ul style="list-style-type: none"> Lojistik endüstrisi Akıllı kontratlar ticari işlemlerin akışını düzenlemeye yardımcı oluyor ve gecikmeleri önüyor Nakliye maliyetlerini yaklaşık %20'ye kadar azaltabiliyor Malların küresel dolaşım 	E-ticaret platformları <ul style="list-style-type: none"> Pazaryeri Platformları Gelişmekte olan ülkelerde güçlü bir şekilde büyüyor 2019 yılında toplam küresel perakende satışların %12'sini oluşturuyor Önümüzdeki sene dijital satışların 3,5 trilyon doları aşacağı tahmin ediliyor
Üretim süreç ve lokasyonlarının değişmesi	Eklemeli imalat (3D Baskı) <ul style="list-style-type: none"> Küresel değer zincirlerinin kısalması ve şirketlerin operasyonel risklerinin azalması Son ürünlerin uluslararası ticaretinin azalması Özellikle gelişmiş ekonomilerde ürünler son tüketiciye yakın yerlerde imal edilebiliyor Malların küresel dolaşımının azalması Tasarım, eğitim ve yazılıma yönelik veri ve hizmet akımlarının artması 	

V. TİCARİ JEDİ'LARIN DÖNÜŞÜ

Yeni normal "Korumacılık":

• Küresel Ticari Alarımı endeksi9 yeni ticari bariyerler bakımından 2019 yılında, 2018 yılının rekor yüksek seviyesine göre çok az bir düşüş olduğuna işaret ediyor (2009 yılında 331 olan yeni ticari bariyer sayısı 2018 yılında 1382'ye çıkmıştı. 2019 yılında ise 1291 oldu).

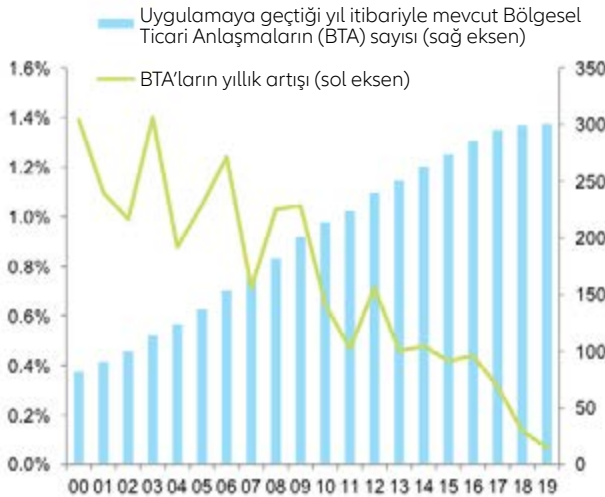
• ABD ve Çin arasındaki ticari gerilim ABD'de 2017 yılı sonunda %3 olan gümrük vergisi oranlarının ortalama %8'e yaklaşmasına neden oldu (en son 1970'lerde görülen seviyeler) ve artık küresel ticaretin çok daha büyük bir kısmı gümrük vergilerine tabi. Kısmen bu duruma tepki olarak AB ise ters bir tutum izledi ve -daha serbest ve daha yeşil- ticaret anlayışını agresif olarak teşvik etmeye başladı. Buna örnek olarak; AB ile Japonya arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması yada Singapur'la yapılan serbest ticaret anlaşması

yada Vietnam ile devam eden görüşmelerin sonuçlandırılması ve Mercosur ile AB komisyonunun mandasının bitmesine birkaç ay kala sonuçlandırılan anlaşma örnek verilebilir.

• 2015 ve 2017 dönemiyle karşılaştırıldığında ülkeler 2017 ve 2019 yılları arasında önceki dönemin üçte biri kadar büyük bölgesel ticaret anlaşmasına imza attı. Hatta bölgesel ticaret anlaşmalarının (BTA) sayısı 300 civarında durağanlaştı. Ek olarak, AB'nin son dönemde üçüncü taraflarla imzaladığı ticari anlaşmalarının görüşme sürelerindeki uzama bize yeni BTA'lara konu olan sorunların karmaşıklığıyla ilgili ipucu veriyor ve bu da BTA'ların artış hızının korunmasının zor olabileceğine işaret ediyor. Güney Kore ile olan anlaşma 3 seneden az zaman alsa da Japonya ve Kanada ile anlaşmanın görüşme süresi 5 seneyi, Mercosur ile ilse 20 seneyi buldu. Brexit sonrası

yapılacak STA görüşmeleri de yine can sıkıcı bir şekilde uzun sürebilir. Bu nedenlerden dolayı, ikili anlaşmaların taraflara daha fazla esneklik sağladığı söylenebilir (bu anlaşmaların oluşturulması ve sonlandırılması çok daha kolay olduğundan). Ancak, işte bu ikili anlaşmaları sağladığı esneklik de uluslararası ticaret için belirsizlik yaratıyor. Özellikle de ikili anlaşmalardan genelde güçlü ülkelerin fayda sağladığı düşünüldüğünde -pazarlık etme gücü çok daha yüksek olduğu için.

Şekil 10 Uygulamaya geçecek bölgesel ticari anlaşmalar

Kaynaklar: DTÖ, Euler Hermes

Ticaret politikası; ekonomi diplomasi, jeopolitik nüfuz veya çevre politikaları gibi birçok uçtaki politikalar için kullanılan siyasi araçlardan biri haline geliyor. Bu müdahalecilik durumu sadece ABD ile sınırlı değil: Japonya'ya, Güney Kore'ye, Hindistan'a ve AB'ye de sıçramış durumda. Bir yandan halihazırda varolan anlaşmalar sorgulanırken (NAFTA'nın yeniden görüşülmeye başlanması, Brexit, Paris Anlaşması'nın yeniden sorgulanması, NATO'nun, RCEP'nin ve TPP'nin karşılaştığı zorluklar, AB-Mercosur anlaşması gibi) diğer yandan yeni ikili ticari anlaşmalar or-

taya çıkıyor (ABD-Çin mini anlaşması, ABD-Japonya anlaşması, AB-Singapur anlaşması vs). Diğer yandan ticari anlaşmaların jeopolitik seviyelerindeki artış da gözle görülür hale geldi. Örneğin, Sırbistan ile Rusya arasında imzalanması beklenen ticaret anlaşması AB'nin Balkanlar'a açılmasında gösterdiği çekimsizliğe bir cevap gibi. Bu ortam içinde, ülkeleri: tepki vermeye karşı "hassasiyet"leri ve bir ticaret savaşında verdikleri tepkilerle ne kadar "etkili" olabileceklerini ortaya koyacak şekilde sınıflandırdığımız bir çerçeve tasarladık.

Ülkeleri bu bağlamda 3 gruba ayırdık:

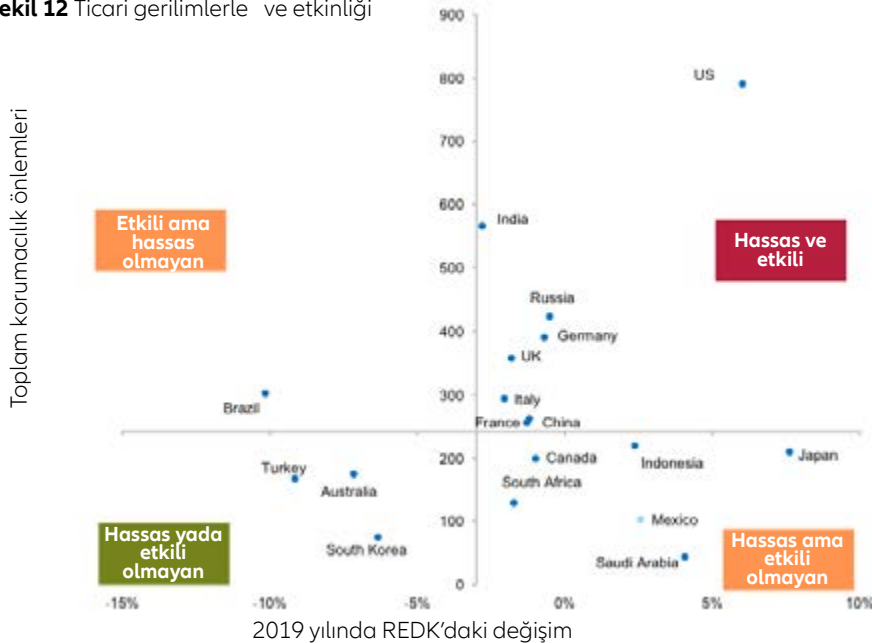
1. Ewok'lar (hassas yada etkili olmayan): Avustralya ve Güney Kore'yi de içeren grup,
2. Stormtrooper'lar (hassas ama etkili değil): Japonya, Meksika, Güney Afrika ve Fransa gibi; ve
3. Jedi'lar, hem hassas hem de ticari bir savaş durumunda etkili olabilecek ülkeler; ABD, Çin, Hindistan ve Rusya gibi...
4. Yoda'lar (etkili olabilecek ama hassas olmayan): bizim örneğimizde sadece Brezilya

Şekil 11 Ticari hassasiyet ve etkinliğin karşılaştırılması

Ülke	Ticari Etkinlik				Ticari Hassaslık		
	Ticari açıklık (GSYH'nin %'si)	2008 yılından beri korumacılığa yönelik alınan toplam önlem sayısı	2008 yılından beri uygulamaya konulan ihracata yönelik sübvansiyon sayısı	Gümrük vergisi ortalaması	Mal ticareti dengesi, GSYH'nin %'si olarak	Ticari açık yoğunluğu endeksi	2017 sonundan beri REDK değişikliği
Arjantin	38%	319	394	14%	0%	67%	-33%
Avustralya	44%	174	151	3%	1%	50%	-7%
Brezilya	24%	302	0	13%	1%	61%	-10%
Kanada	67%	199	1	4%	0%	52%	-1%
Çin	53%	256	0	10%	32%	40%	-1%
Fransa	59%	262	351	5%	-2%	61%	-1%
Almanya	113%	390	337	5%	4%	82%	-1%
Hindistan	63%	566	2171	17%	0%	50%	-3%
Endonezya	45%	219	0	8%	0%	75%	2%
İtalya	59%	294	229	5%	1%	61%	-2%
Japonya	40%	209	1	4%	0%	55%	8%
Meksika	64%	103	0	7%	1%	56%	3%
Rusya	43%	423	2	7%	4%	61%	-1%
Suudi Arabistan	73%	44	2	5%	6%	60%	4%
Güney Afrika	59%	129	0	8%	0%	59%	-2%
Güney Kore	139%	75	0	14%	0%	46%	-6%
Türkiye	49%	167	467	11%	-2%	51%	-9%
İngiltere	49%	357	309	5%	-7%	43%	-2%
ABD	46%	790	283	3%	-3%	57%	6%

Kaynaklar: IHS, Bloomberg, DTÖ, Euler Hermes

Şekil 12 Ticari gerilimlerle ve etkinliği

KUTU: SÜRDÜRÜLEBİLİR TİCARET – ÖLÜ YILDIZ?

Sürdürülebilir ticarete geçişin bir parçası maliyetlerin en düşük olduğu noktalarda vergi artışı AB'ye yapılan ihracatlarda olarak orta vadede oyna ticareti etkileyebilir ve bu lokasyonlar genelde 7 milyar dolarlık bir kayba yol açabilir. Yeni kurallar gelmesini bekliyoruz. Emisyona yönelik düzenlemelerin de çok ve bu Rusya, ABD ve Çin'den bölgeye öncelikle, ticari ulaşıma gelecek düzenlemeler: Gemilerin hızlarına getirilecek enle genelde karbon düzenlemelerinin bir vergi aynı zamanda; AB şirketlerinin sınırları maliyetleri düşürebilir ama yeni aynı olmadığı bölgelerde sanayi üretiminin rekabet gücünü ve çevreyle dost ekipman ihtiyacı halihazırda zaten borcu yüksek olan nakliye şirketleri üzerinde olduğu yerlere gitmeye eğilimli oluyor. baskı yaratacaktır. Gemi trafiği şu anda ikinci olarak, ticarete konu olan ürünlerin küresel sera gazı emisyonlarının yaklaşık karbon emisyonlarına getirilecek düzenleme %2 ila %3'ünden sorumlu. Ancak, ticaretin doğrudan olmayan yarattığı emisyonlar da var çünkü şirketler fabrikalarını (BCA) de dikkate alındığında %1'lik bir

SEKTÖR DÜZENLEMELERİ	Ticari Araçlar – Doğrudan Ticari Emisyonlar 1/ Gemilerin Sülfür emisyonunu varolan gemilere temizleyici takarak azaltmak (IMO 2020 düzenlemeleri) 2/ Yakıt gemilerinin kullanım tipini değiştirmek, %3,5 sülfürden %0,5'e. 3/ Gemilere hız sınırı getirilmesi – yavaş seyir		Ticarete konu olan ürünler – Dolaylı Ticari Emisyonlar Sınırdaki Karbon Düzenlemesi (BCA) yüksek karbon yoğunluğuna sahip endüstriler için karbon vergisi ve ETS'yi telafi ediyor.	
TİCARETE ETKİSİ	Olumlu Etki Gemiler için hız sınırı genelde operasyonel maliyetleri düşürüyor: Gemilerin hızının %10 azaltılması Sera Gazı emisyonlarının %13 azalmasına katkıda bulunabilir. Gemi nakliyesi şirketlerinin fiyatlarını indirmelerine yardımcı olarak olumlu ticari etkiler yaratabilir. CMA CGM 2009 yılındaki ekonomik kriz sırasında gemi hızlarını %12 düşürmelerinin yakıt maliyetlerini %27 azalttığını açıkladı.	Olumsuz Etki 1/ Temizleyicilerin bir tanesi yaklaşık 5 ila 10 milyon dolara geliyor. Müşteriler için sağladıkları ek bir değer yok. Şirketler ya karlılıklarından ödün verecek ve bu karlılığın halihazırda zaten düşük olduğu bir sektörde daha fazla gerilim yaratacak yada fiyatlarını arttıracak ve bu da ticareti olumsuz etkileyecek. Örneğin, Maersk, temizleyicilere 263 milyon dolarlık yatırım yapıyor. Burada en olumsuz etki deniz nakliyesi şirketlerinin sermaye yatırımları üzerinde görülecek (2018 Maersk yıllık raporu) 2/ Wood Mackenzie'ye göre %3,5 ve %0,5'lik sülfür içeren yakıtlar arasındaki fark metre başına 350 dolara kadar çıkabiliyor. Bir super tanker günde yaklaşık 60 ila 70 metrik ton yakıt harcıyor. Maersk, son yıllık raporunda yeni düzenlemeler nedeniyle oluşabilecek ek yakıt maliyetlerinin yılda 2 milyar doları aşabileceğini açıkladı.	Ticaret üzerinde olumlu etkileri 1/ Karbon düzenlemelerinin aynı olduğu bölgelerde sanayi üretimi karbon yoğunluğunun düşük olduğu yerlere kayma eğiliminde. Bu nedenle, benzer karbon düzenlemelerine tabi olan bir bölgede ticaret, sürdürülebilir hedefler doğrultusunda hareket etmiş ve karbon vergileri ticareti arttırmış oluyor. 2/ Yeni düzenlemeler çevreyle ilişkili ürünlere olan talebi arttırıyor: OECD raporları bu tip ürünlerin ticaretinin 2003 yılından beri yılda ortalama %7,5 arttığını (ticaretin genel büyüme ortalamasından hızlı) ve 2016 yılında 1.300 milyar dolara ulaştığını ortaya koyuyor.	Ticaret üzerindeki olumsuz etkileri BCA yeni bir vergi ve 2.000 milyar dolarlık ürünlere fazlasını kapsayabilir. BCA kaynaklı %1'lik bir vergi artışı AB'ye yapılan ihracatlarda 7 milyar dolarlık bir kayba yol açabilir ve bu en çok Rusya (-1,6 milyar), ABD (-0,8 milyar) ve Çin'den (-0,5 milyar) bölgeye yapılacak ihracatı etkileyecektir.

Kaynaklar : çeşitli (tbc)

Yazarlar: Georges Dib, Ludovic Subran, Corentin Jousserand, Emily Chiang

Director of Publications: Ludovic Subran, Chief Economist
Euler Hermes Allianz Economic Research
1, place des Saisons | 92048 Paris-La-Défense Cedex | France
Phone +33 1 84 11 35 64 |
A company of Allianz

<http://www.eulerhermes.com/economic-research>
research@eulerhermes.com

[euler-hermes](#)

[eulerhermes](#)

FORWARD-LOOKING STATEMENTS

The statements contained herein may include prospects, statements of future expectations and other forward-looking statements that are based on management's current views and assumptions and involve known and unknown risks and uncertainties. Actual results, performance or events may differ materially from those expressed or implied in such forward-looking statements.

Such deviations may arise due to, without limitation, (i) changes of the general economic conditions and competitive situation, particularly in the Allianz Group's core business and core markets, (ii) performance of financial markets (particularly market volatility, liquidity and credit events), (iii) frequency and severity of insured loss events, including from natural catastrophes, and the development of loss expenses, (iv) mortality and morbidity levels and trends, (v) persistency levels, (vi) particularly in the banking business, the extent of credit defaults, (vii) interest rate levels, (viii) currency exchange rates including the EUR/USD exchange rate, (ix) changes in laws and regulations, including tax regulations, (x) the impact of acquisitions, including related integration issues, and reorganization measures, and (xi) general competitive factors, in each case on a local, regional, national and/or global basis. Many of these factors may be more likely to occur, or more pronounced, as a result of terrorist activities and their consequences.

NO DUTY TO UPDATE

The company assumes no obligation to update any information or forward-looking statement contained herein, save for any information required to be disclosed by law.